

Liwanda fransuz täsiri we iki ýanda-da ýakymсыzlyk

Category: Goşgular, Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 январа, 2025

Liwanda fransuz täsiri we iki ýanda-da ýakymсыzlyk LIWANDA
FRANSUZ TÄSIRI WE IKI ÝANDA-DA ÝAKYMSYZLYK

Parižiň köçeleri gözelligiň şäheri ýa-da medeni arhitekturanyň enesi Beýrutyň köçelerine meňzeýär

Biziň günlerimizde her bir liwanlynyň Fransiýa bolan gatnaşygy çagalykdan başlaýar.

Fransuz dilinde bilim hökmany. Okadylýan taryh fransuz taryhy. Edebiýat – fransuz edebiýaty. Ýagny, liwanlylar fransuz medeniýeti bilen eriş-argaç bolup kemala gelýär, käbirleri özlerini bu medeniýet bilen bitewileşdirýär.

Köp ýagdaýda öýlerde fransuz dilinde gürlenerdi. Üstesine resmi ekzamenleriň dilem fransuz dilinde.

Pariž çagalygyň we ýaşlygyň elýetmez şäheridi. Syýahat etmek arzuw edilýän ilkinji şäher Pariž. Oňa baryp görmediklerem şäheriň köçeleriniň, metro duralgalarynyň, kino ýylgyzlyarynyň adyny bilýär, fransuz goşgularyny ýatdan aýdýar.

Ulalansoň bilip galdyk, has dogrusy, Şarl de Gollyň arkasyndan öwrendik, Fransiýa bilen fransuzlaryň arasynda ullakan tapawut bar eken. Edil Liwan bilen liwanlylaryň arasynda bolşy ýaly.

Bu düşnüksiz tapawut hemmeler üçin beýle däl.

Meselem, nemesler täsin ýagdaýda Germaniýa meňzeýär. Olar ýaponlar ýaly konserwatiw, agras we işeňňir. Ýaponlar

ýaltalyga sebäp bolýar diýip dynç almakdan ýüz öwürýärler. Ine, şonuň üçinem fransuz sazy we fransuz teatry bar, emma nemesleriň ýadyna aýdym aýtmak düşse, ilki bilen harby gimnleri we «Germaniýa hemme zatdan ýokardadyr» aýdymy bolar. Şygryda ulanylýan söz düzümleri-de harbydyr, onda ne aýyň ýagtysy bar, ne agaçly ýoda.

Pariž eýýäm birnäçe hepde bäri ýanýar. Adamlar köçä döküldi. Zibil, urha-urluk, goh-galmagal, gykylyk, ahy-nala...

Ýeri näme sebäpli?

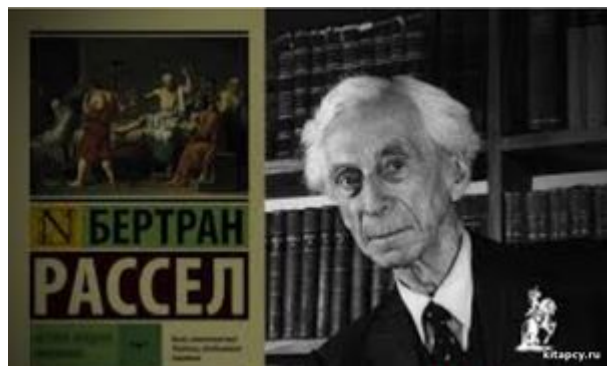
Sebäbi döwlet pensiýa ýaşyny 62-den 64-e çykartjak bolýar.

Ýene iki ýyl işlemelimi?!

Işlemek jähennemiň teýine gitsin. Biz öýümüzde arkaýyn oturyp aýlyk alasymyz gelýär. Elimizde-de süýtli kofe. Kafede oturanymyzda adamlar, hökümet, oppozisiýa hakdaky pikir alşyp, tankydy çekişmeleri gurasymyz gelýär.

A muňa döwletiň maddy mümkinçiligi barmy?

Ol eýýäm aýry gürrüň. Biz Ibn Mukaffanyň fransuz wersiýasy mosýe La Fonteniň basnýalaryndaoy awgust mör-möjejigi bilen bile aýdyma zowladasymyz gelýär. Parižiň köçeleri gözelligiň şäheri ýa-da medeni arhitekturanyň enesi Beýrutyň köçelerine meňzeýär. Üstesine zir-zibiller üýşüp, onda-munda çukurlar hoňkaryp ýatyr Adamlar aýak üstünde – köçelerde. Emma liwanly döwletden bir döwüm çörek we ogurlanan pulundan paý talap edip, iň bolmanda ogrularyň keýpini bozmak üçin aç-hor köçä çykýar.

Hernäçe Bertran Rasseliň ýazan iň gowy kitaby «Bikärlige öwgi» bolsa-da, bikärlik gylyklaryň iň ýaramazydyr. Şol sanda bu çaklaňja ýazgymyň maksady hijem ýaltalygy öwmek däl, ele alan zadym – sindikal zähmet tejribeleridir.

Korona ýokanjynyň boýnumyza dakan «köçä çykma gadagançylygy» dünýäniň zähmet ülňülerini we görnüşlerini çepbesine çöwürüp taşlady.

Şol bir işi öýüň eýwanynda oturyp edip bolýarka, daň bilen turup, ýarym oýa-ýarym ukuly halda nämüçin metro duralgasyna tarap haýdamaly?

Semir ATAULLAH,

Liwanly žurnalist.

Anna, 01.04.2023 ý. Publisistika